Universitetet i Bergen
Det medisinsk-odontologiske fakultet

Handlingsplan for forskning og forskningsinfrastruktur 2011-2013 – status pr. september 2013

I fakultetsstyremøte 15.06.11 (sak 68/11) la fakultetsledelsen frem to-årige handlingsplaner med tiltak som viste hvordan man skulle nå målene i fakultetets strategiplan for perioden. Hensikten med handlingsplanene var dels å strukturere arbeidet med å oppnå de strategiske målene, dels å fremme synlighet i organisasjonen for ledelsens arbeid og for lettere å kunne måle framdrift på arbeidet.

I fakultetsstyret 12.09.12 ble det lagt frem en orientering om status pr september 2012. I det følgende kommenteres status for Handlingsplan for forskning og forskningsinfrastruktur 2011 – 2013 ved oppstart av ***høstsemesteret 2013.***

1. Vår forskning skal preges av nysgjerrighet og nyskapning, holde høy etisk standard og være av høy internasjonal kvalitet

- *Høy etisk standard:*
    - *Etikk skal være sentralt i vår forskerutdanning, veilederutdanning og skolering av forskningsledere*

Etikk er et sentralt tema i grunnkurset for forskerutdanningskandidatene, program for yngre forskningsledere og seminar for veiledere. Redelighetsutvalg er etablert og skal holde seminarer om etiske problemstillinger årlig.

- *Helseforskningsloven:*
    - *Etablere oppdaterte interne rutiner (bl.a. rundt datasikkerhet) så snart som arbeidsgruppen nedsatt av UHR har konkludert og UiB har sluttet seg til konklusjonene. Harmonisere de nye rutinene med eksisterende samarbeidsrutiner for klinisk forskning med Helse Bergen*

Interne rutiner ble etablert i 2012, og oppdatert i 2013. Nettsidene for Etikk i forskning ble oppdatert i juni 2013. UiB og Helseforetaket har samarbeidet om rutiner for fellesprosjekter, og fakultetet har våren 2012 svart på høring etter at arbeidsgruppen på UiB la fram sin rapport. Fakultetet avventer fortsatt rapport fra UiB sentralt når det gjelder etablering av forskningsserver. Det er etablert et prosjekt som skal jobbe med oppfølging av Helseforskningsloven, ledet av prodekan for forskning. Prosjektgruppen har frist i mai 2014.

- *Redelighetsutvalget:*
    - *Utarbeide årsrapporter*
    - *Arrangere årlig fakultetsseminar om forskningsetiske spørsmål (aktuelle samarbeidspartnere er det sentrale redelighetsutvalget, REK og interne fagmiljøer) PhD-stipendiater.*

Den første årsrapporten for redelighetsutvalget ble levert for 2011. Rapporten fra 2012 er forsinket, men har fått frist 1. oktober 2013. Fakultetsseminar om forskningsetiske spørsmål ble arrangert første gang 8. desember 2011. På grunn av omorganiseringen, ble seminaret ikke holdt høsten 2012. Seminaret i 2013 er planlagt til 12. desember.

- *Høy internasjonal kvalitet*

- *Premiere kvalitet gjennom tydelige prioriteringer for ressursfordeling og synliggjøring av fremragende forskningsresultater (se under).*
- *Øke vår deltagelse i nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid (bl.a. gjennom NFR, EU, ERC, ESFRI, EMBO og NIH) og stimulere til (bl.a. gjennom årlige avsetninger)*

Oppstartsmidler må etableres i løpet av 2013 som fakultetsordning etter at Meltzer har lagt om sine ordninger. Utenlandsstipend for fast ansatte må også legges om, og koordineres med Meltzer, slik at det kan fungere som en toppfinansiering.

- *Følge opp resultatene av forskningsrådets pågående fagevaluering av biologi, medisin og helsefag og iverksette tiltak for å styrke forskning*

Oppfølging ble igangsatt umiddelbart etter at fagevalueringen var ferdig. Fakultetet har deltatt på nasjonale oppfølgingsmøter, og hatt møter både med instituttene og med UiB sentralt. Dekanen og fakultetsledelsen jobber med å påvirke de store, nasjonale prosessene, blant annet i samarbeid med de andre medisinske fakultetene, og prodekan for forskning er medlem i et nasjonalt oppfølgingsutvalg. Den interne oppfølgingen innebærer blant annet tiltak for å fremme rekruttering og satsing på yngre forskere, premiering av kvalitet med avsetning til miljøer som fikk excellent i evalueringen, satsing på kjernefasiliteter, og reduksjon i lønnsandel på enhetene for å frigjøre midler til drift.

- *Videreutvikle felles avansert state-of-the-art infrastruktur og kjernefasiliteter*

I tillegg til de 6 kjernefasilitetene som ble opprettet i 2012, er det i 2013 opprettet ny kjernefasilitet for biostatistikk. Alle har fått sin organisatoriske plassering på et institutt. Tre INFRASTRUKTUR-søknader er sendt fra fakultetet høsten 2012. En av disse er allerede på det Nasjonale veikartet for infrastruktur og det er håp om at dette prosjektet kan få finansiering fra NFR.

- *Rekruttere og videreutvikle fremragende forskere*
- *Øke antall postdoktorstillinger med 25 %*

Det er avsatt midler til brofinansiering, og en person er ansatt på slike midler i 2013. Antallet

postdoktorstillinger er økt til 34 fra 2013. Fakultetet fortsetter satsningen på programmet Yngre Forskningsledere og annen lederutvikling, med YFL 4 i 2014.

- *Følge opp vurderingen av fakultetets organisasjon, og særlig vurdere hvordan vår organisering skal fremme god forskning – sentrale tema:*
    - *Instituttstruktur*
    - *forskningsgruppedannelse og – ledelse*
    - *samhandling mellom instituttledelse og fakultetsledelse*
    - *forskningsutvalgets sammensetning, mandat og rolle*
    - *resultatene av forskningsrådets fagevaluering av biologi, medisin og helsefag*
    - *fakultetssammenslåingen mellom medisin og odontologi i 2008*

Prosjektet Fremtidens Fakultet er implementert og ivaretar i stor grad disse punktene. Lederrollene på fakultet og institutt er definert, og utvidet forskningsledelse har erstattet Forskningsutvalget.

- *Høy internasjonal kvalitet*
    - *Premiere kvalitet gjennom tydelige prioriteringer for ressursfordeling og synliggjøring av fremragende forskningsresultater (se under).*
    - *Øke vår deltagelse i nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid (bl.a. gjennom NFR, EU, ERC, ESFRI, EMBO og NIH) og stimulere til utenlandsopphold for fast vitenskapelig ansatte, postdoktorer (bl.a. gjennom årlige avsetninger)*

Beløpet for forskningsprisene er oppjustert for å vise anerkjennelse til vinnerne. Kvalitet er også premiert blant annet gjennom tildeling til «excellente» forskningsgrupper i NFR-evaluering – 5 mill. kr. i 2012-2013. Det er ansatt en ny forskningsrådgiver, som utvider kapasiteten for søknadsstøtte. Ordning med støtte til utenlandsopphold for stipendiater og postdoktorer videreføres, ordningen for fast ansatte legges noe om, se over.

2. Vi skal premiere kvalitet i forskning

- *Åpne utlysninger med tildelinger etter kvalitetsvurdering skal være et hovedvirkemiddel for ressursfordeling*
    - *Bruke prekvalifiseringsrunder og eksterne vurderingskomiteer (for eksempel knyttet til utlysninger i randsonen)*
    - *Bruke åpne stipendiatutlysninger*
    - *Bruke åpne postdoktorutlysninger*

- *Allokere og fordele forskningsressurser ut fra strategiske vurderinger og forpliktelser:*
    - *Kartlegge og vurdere av tidligere bindinger og strategiske satsinger knyttet til stipendiater og postdoktorstillinger ved bruk av Forskningsutvalget*
    - *Bestemme hvor stor andel av forskningsressursene som skal øremerkes til strategiske satsinger i etterkant av Forskningsrådets evaluering*
    - *Oppdatere forutsigbar oversikt over øremerkinger av ressurser til:*
        - *forskningssatsinger (tematiske eller organisatoriske (sentra, SFF, og lignende)*

- *forskerlinjen*
- *forskerskoler*
- *egenandeler ved eksternt finansierte prosjekter inkludert infrastruktursatsinger, randsoneaktiviteter, nasjonale satsinger, og lignende.*

Prekvalifiseringsrunder brukes systematisk, med ekstern eller intern vurdering. Andelen øremerkede stipendiat- og postdoktorstillinger er gått ned som følge av vedtak i FU høsten 2011.

Midler avsettes til egenandeler i forbindelse med store søknader (EU/SFF og lignende), i tråd med strategisk mål om å satse på kvalitet, men disse øremerkingene/egenandelene er tidsbegrensede, og gjelder kun en tildeling.

Forskerskolene er gjennomgått og fakultetet fikk i Fakultetsstyremøtet i juni 2013 oppnevnt eller gjenoppnevnt 5 forskerskoler. For mer informasjon vises det til handlingsplen for forskerutdanning.

Fra 2013 er det gitt premiering av EU-prosjekt med tilskudd til koordinatorer og partnere (10 og 5 %).

- *Synliggjøring*:
  - *oppdatere våre nettsider for forskning (nyheter, roterende presentasjoner av forskningsgrupper/-prosjekter, og lignende)*
  - *ansette forskningsformidler med journalistkompetanse*
  - *systematisk promotere av våre forskningsresultater i tradisjonelle og nye medier (aviser, TV, Twitter, og lignende)*

Kommunikasjonsrådgiver ansatt høst 2011, og ny webredaktør/styresekretær startet i august 2013. Kommunikasjonsrådgiver og webredaktørene jobber kontinuerlig med profilering av forskningsaktiviteten og fakultetet både på egne nettsider og i media.

- *Forskningspriser: Øke størrelsen på våre forskningspriser (beste publikasjon, beste forskningsgruppe, beste forskningsformidler), samt instituere pris for beste PhD-arbeid*

Gjennomført.

- *Instituere fakultetets forskningsdag*

Første dag arrangert 29. mai 2013 som Fakultetets dag. Forskningsprisene blir fra 2013 delt ut på denne dagen, blant annet for økt synlighet og anerkjennelse av vinnerne. Neste Fakultetsdag er planlagt til 12. juni 2014.

3. Viktige langsiktige satsingsområder er translasjonsforskning og utvikling av metodologiske kjernefasiliteter

- *Translasjonsforskning*
  - *Stimulere til faglig samhandling mellom ulike miljøer ved fakultetet*
  - *Utnytte lokale, regionale og nasjonale fortrinn (for eksempel knyttet til registre og biobanker)*

- *Metodologiske kjernefasiliteter*

- *Sikre videreføring av FUGE plattformene MIC, PROBE og microarrayplattformen/ NMC i samarbeid med involverte institutter, og i dialog med UiB sentralt*
- *Videreutvikle Dyreavdelingen som en felles infrastruktur forankret på ett institutt*
- *Etablere nye kjernefasiliteter for metabolomikk og flow cytometri*
- *Utarbeide felles mal for effektive driftsmodeller som bl.a. inkluderer utstyrsoppdateringer, bemanning, egenbetaling, avskrivning/gjenanskaffelser og samarbeidsrelasjonene med Helse Bergen, Mat.Nat. UiB og andre.*
- *Benytte utstyrsbevilgningen knyttet til Nytt Odontologibygg til å styrke odontologisk forskning og forskningssamarbeid*
- *Samordning med initiativ innenfor Forskningsrådets infrastrukturprogram*
- *Aktivt delta i ESFRI-initiativene (EuroBioImaging, Infrafrontier, EATRIS, ELEXIR, ECRIN og evt. andre)*

Kontinuerlig arbeid. Etter utredning og dialog med UiB fikk fakultetet et tilskudd på 4 mill kr for 2013 til drift. Det arbeides med videre finansiering som ledd i budsjettprosess 2014. Det er vedtatt og opprettet 7 kjernefasiliteter, den siste ble etablert i 2013 og er Kjernefasiliteten for biostatistikk og dataanalyse, ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin. De har fått egne nettsider, alle har fått sin organisatoriske plassering på et institutt, og de har fått felles mal for driftsmodell. Dyreavdelingen er forankret på Klinisk institutt 1.

Tildeling av to SFF som koordineres ved UiB (CCBIO og CISMAC) og deltakelse i en SFF som koordineres ved UiO (NORMENT) viser at det er lagt vekt på å stimulere til høy kvalitet, støtte og utvikle sterke forskningsgrupper, samt bidra til god søknadsstøtte og økte egenandeler i søknadsprosesser som fremmer forskningssamarbeid og internasjonalisering. I 2013 arbeider fakultetet med å få fram SFI-søknader (Senter for forskningsdrevet innovasjon). I tillegg er det sendt søknader for prosjekter som kommer inn under EUs infrastrukturprogram , bl.a. til EATRIS og EuroBioImaging, samt søknader til Bergen forskningsstiftelse om rekruttering av yngre fremragende forskere.

4. Vi skal styrke eksisterende og premiere dannelse av ledende forskningsgrupper og nettverk som fremmer internt og eksternt samarbeid, internasjonalisering og forskermobilitet.

4.1. Vi skal arbeide for at det i planperioden etableres et Senter for fremragende forskning (SFF) ved fakultetet.

- *Styrke og premiere samarbeid på tvers*
- *Forskningsgruppedannelse, legge til rette for internt samarbeid*

Følges opp i instituttledermøter, samt dialogmøter med Helse Bergen og HiB. Kontinuerlig arbeid som også er del av Framtidens fakultet.

- *SFF-prosess 2011-2012*

God søknadsstøtte og gode interne prosesser (avklarte egenandeler og organisatoriske konsekvenser) bidro til at begge de to søknadene som var sendt inn til runde 2 (Centre for Cancer Biomarkers (professor Lars A. Akslen, Gades institutt), og Centre for Intervention Science in International Maternal and Child Health, (professor Halvor Sommerfelt, Senter for internasjonal helse)), fikk SFF-status. Fakultetet har også andel i en SFFen NORMENT som koordineres fra UiO (professor Vidar Steen, Klinisk institutt 2).

5. Vi skal premiere innovasjon og utvikle allianser med næringsliv og andre som kan bidra til kommersialisering av fakultetets forskning.
5.1 Vi skal arbeide for at det i planperioden etableres et Senter for fremragende innovasjon (SFI) ved fakultetet.

- *Kartlegge og stimulere innovasjon og kommersialisering*

Kontinuerlig arbeid, men blant annet har samarbeidet med BTO hatt fokus i perioden, også på den nye GCP-kurset for ph.d.-kandidater som settes i gang høsten 2013. Fakultetet har også tre nærings-ph.d.-kandidater. Det jobbes også med å få frem SFI-søknader høsten 2013, og to- tre miljøer ved fakultetet har signalisert interesse, selv om det ikke er sikkert at alle disse vil forankre søknaden ved fakultetet. Søknadsprosessen er i gang, det har vært et felles informasjonsmøte med NFR og Helse Bergen. Skissefrist til NFR er 2. oktober. Forskningsadministrativ avdeling og våre egne forskningsrådgivere jobber med å sikre god søknadsstøtte. Det er fokus på tidlig avklaring av egenandeler og budsjetter, samt juridisk støtte til å avklare problemstillinger rundt eierskap og rettigheter.

6. Vi skal i planperioden utvikle effektive mekanismer for rekruttering og videreutvikling av fremragende forskere, veiledere og forskningsledere

- *Langsiktig rekrutteringsplanlegging - samarbeid mellom institutter og fakultet (både intern og ekstern rekruttering)*
    - *Øke det økonomiske handlingsrommet på instituttene*
    - *Øke lederbevissthet og systematikk i rekrutteringsprosesser*
    - *Sentral avsetning MOF til spesielle rekrutteringssaker*
    - *Effektivt utnytte randsonemidler til rekruttering (BFS, Jebsen-sentra, og lignende)*
    - *samkjøre rekrutteringsprosesser med helseforetakene, andre fakulteter ved UiB, DOT, høyskoler og kommuner.*
    - *Strategisk støtte til særs lovende forskere i etableringsfasen*
    - *Arbeide for flere kvinner i professorstillinger*
    - *Effektivt bruke randsonemidler til å i vareta/rekruttere forskere i post-postdoktor perioden*
    - *Øke antallet postdoktorstillinger med 25%*

Avsetning til brofinansiering i budsjettet for å muliggjøre rekruttering før avgang, dette har litt tatt i bruk, og en som er tilsatt på slike midler fikk i 2013 Jahre-prisen for yngre forskere. Bevisst bruk av randsonemidler (BFS, BMFS) er igangsatt ved instituttene. I 2013 har fakultetet fått tre prosjekter på BMFS-midler, og to er i finalerunden på BFS. Program for yngre forskningsledere blir videreført med

ny oppstart i 2014. Det har hittil vært flertall av kvinnelige deltakere. Antall postdoktorstillinger er økt fra 17 til 30.

- *Langsiktig videreutvikling av fremragende forskere, veiledere og forskningsledere - samarbeid mellom institutter og fakultet*
    - *utvide ordningen med årlige avsetninger til utenlandsopphold for fast vitenskapelig ansatte, postdoktorer, PhD-stipendiater for å oppnå mer internasjonal forskerutveksling*
    - *For å videreutvikle våre veiledere – arrangere veilederkurs og utrede hensiktmessige ordninger for obligatorisk veilederutdanning*
    - *Evaluere og videreføre programmet Yngre forskningsledere (YFL)*

Økt avsetning til utenlandsopphold gjøres permanent, men koordineres med Meltzer, og vil bli en ordning med toppfinansiering for fast ansatte (se over). Veilederseminar opprettet, og det er planer om et nettbasert kurs etter modell fra Karolinska Institutet (se handlingsplan for forskerutdanning). Det er også planer om en veilederpris.

7. Vi skal i planperioden utvikle effektive mekanismer for å sikre bredde i vår forskning

- *Styrke Småforsk-ordningen ved å øke fakultetets bidrag betydelig*
- *Bruke resultatene fra Forskningsrådets fagevaluering av biologi, medisin og helsefag til å iverksette tiltak for å sikre at det drives noe forskning av høy kvalitet innenfor de fleste av våre fagområder*
- *Styrke forskningssamarbeid med helseforetak, andre fakulteter ved UiB, DOT, høyskoler og kommuner*
- *Bruke Samarbeidsorganet som et viktig virkemiddel:*
    - *vi skal arbeide for tematisk/klinisk bredde på samarbeidsorganets satsinger*
    - *vi skal være premissleverandør for nye strategiske satsinger*
    - *vi skal følge opp premissene fra Samhandlingsreformen og sikre at samhandlingsforskning styrkes og involverer fakultetets fagmiljøer*

Småforsk-ordningen styrket med avsetning i budsjettet, og justert i 2013. Resultatene fra NFR-evalueringen brukes aktivt både internt og i dialog med samarbeidspartnere, og gode miljøer premieres for å stimulere til videre utvikling.

8. Vi skal i planperioden utvikle effektive mekanismer for å øke ekstern finansiering av vår forskning

- *Øke ekstern forskningsfinansiering – samarbeid mellom institutter, fakultet og Forskningsadministrativ avdeling*
    - *Gjennomgå dagens ordninger, lage gode gjennomgående systemer, avklare ansvarsforhold (UiB, MOF, institutt, forskningsgruppe) og spre kunnskap til forskerne*
    - *Styrking av faglige administrative tjenester; søknadsstøtte og oppfølgingsstøtte (rapportering og økonomi) – styrke målrettet støtte gjennom fakultetets BOA-nettverk*
    - *Videreutvikle forutsigbare interne premieringssystemer for tilslag i EU, ERC, NFR (SFF, SFI, infrastrukturprogrammer, andre), BFS, BMFS, Jebsen-sentra, etc.*

BOA-brosjyre er laget, og BOA-nettverk er etablert. Fakultetet bidrar med 50 % til en forskningsrådgiver på Forskningsadministrativ avdeling, som hjelper forskerne med søknadsstøtte og prosjektoversikt, og en ny rådgiver ble ansatt våren 2013. Eksternfinansiering en viktig del av arbeidet med Fremtidens fakultet. Det er etablert premiering av EU-prosjekt, tilskudd til oppfølgingsmøte for å skape varige nettverk etter prosjektslutt startet 2011, og et tilskudd til koordinatorer og partnere etablert fra 2013 (hhv. 10 og 5 %). Fakultetet bidrar også med egenandeler i denne typen prosjekt, og er tungt inne i budsjettprosessen tidlig i søknadsfasen på store søknader.

9. Vi skal i planperioden utvikle effektive mekanismer for systematisk evaluering av vår forskning

- *Delta i og bruke forskningsevalueringer:*
    - *Aktivt delta i nasjonale evalueringer i regi av Forskningsrådet*
    - *Motivere til og gjennomføre forpliktende interne prosesser*
    - *Bruke resultatene strategisk i planlegging og videre styrking av vår forskning gjennom egen oppfølgingsprosess som involverer både fakultet og institutter*

Strategisk oppfølgingsprosess for NFR-evalueringen fra 2011. Både intern premiering av de som er gode, og bruk av evalueringen for å se muligheter hos de som trenger litt mer tid og støtte for å bli heve nivået.

- *Iverksette interne evalueringer til å vurdere faglige og strategiske satsinger*
    - *Intern gjennomgang av strategisk bruk av stipendiat- og postdocstillinger*
    - *Intern vurdering av bruk og nytte av instituttvise forskningsutvalg og "scientific advisory boards"*
    - *Benytte eksterne til å evaluere i søknadsprosesser der dette er naturlig (f.eks. prekvalifikasjonsrunder, utlysninger av randsonemidler der fakultetet er involvert)*

Intern gjennomgang av strategisk bruk av stipendiat- og postdocstillinger gjort i Forskningsutvalget høsten 2011. Gjennomgangen har ligget til grunn for utlysninger siden, og andelen åpne stillinger er økt. Forsøk med «scientific advisory boards» igangsatt ved IBM I 2011, dette skal opp i instituttledermøte høsten 2013. Ekstern evaluering benyttes, blant annet i forbindelse med midler til ernæringsforskning, og for midler fra Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen.

Noen nøkkeltall for forskningsaktivitet med relasjon til måloppnåelse for 2011 og 2012 (på fakultetsnivå):

	2011	2012
Antall publikasjoner	1076 (hvorav 247 på nivå 2)	1112 (hvorav 281 på nivå 2)
Antall publikasjonspoeng	383,0	412,7
Antall doktorgrader	87	103
Samlet BOA-aktivitet (kr)	kr 166 957 000	kr 241 981 000
Tilslag på søknader (antall) - SFF - Jebsen-sentre	 - 1	 2 0